

Til:

Direktoratet for Fiskeri og Fangst

Høringsvar:

Grønlands Naturinstitut er anmodet om at komme med høringssvar om hvorvidt man kan ophæve fredningen af spættet sæl, og hvis det er tilfældet, hvornår det er tilrådeligt med ophævelse af fredningen af spættet sæl.

Nedenfor beskrives forskellige overvejelser omkring, hvad der skal til, før man kan bevæge sig hen imod en bæredygtig fangst af spættet sæl, samtidigt med at man overholder diverse forsigtigheds principper. Spørgsmålet er foranlediget af en henvendelse fra Qeqertarsuatsiaat KNAPP og svaret er derfor dels generelt for spættede sæler, men med særlig vægt på bestanden i området Majorariaq/Sioraq, som er tæt på Qeqertarsuatsiaat.

Høringsvaret er forfattet af Aqqalu Rosing-Asvid**Baggrund:****Migrerende og stationære sæler.**

De sæler som jages i grønlandske farvande, er en blanding af migrerende og stationære sæler. Grønlandssæler er der ca. 7-8 millioner af i Vest Atlanten, og udenfor yngle og fælde perioden svømmer disse sæler mere eller mindre tilfældigt rundt i Arktiske farvande for at opspore byttedyr som lodde og polartorsk. Spørgsmålet er om det er sjældent, at de samme sæler bliver jaget flere dage i træk ved samme by/bygd. Fangsten er et tilfældigt udpluk af millioner sæler, og der er hele tiden bevægelse og fornyelse af sæler i et givent område. Derfor kan denne art/bestand tåle et meget stort lokalt fangsttryk.

De spættede sæler har en anden strategi. De er meget lokale, og vil typisk gå på land de samme steder mange gange i løbet af et år. Hvis man bor i nærheden af en koloni af spættede sæler, så vil man se dem ofte (måske oftere end man ser grønlandssæler), men i modsætning til grønlandssælerne, så er det de samme sæler, som man ser igen og igen, så hvis man skyder dem, så er de væk.

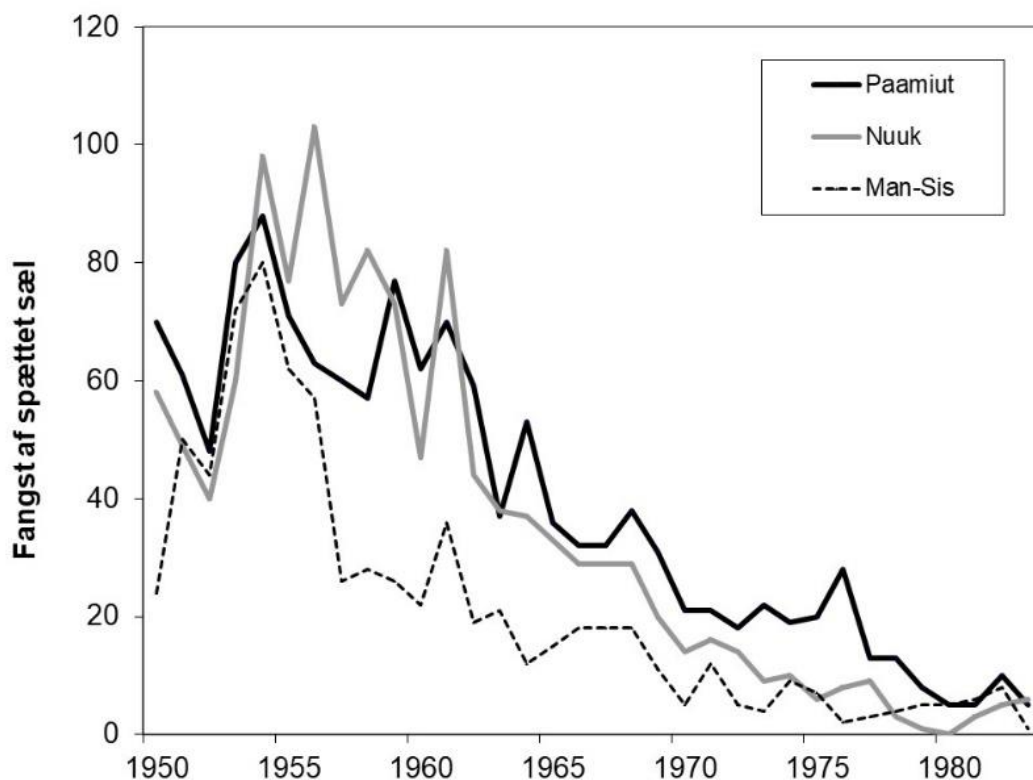
Den historiske fangst af spættede sæler:

Det første estimat af hvor mange spættede sæler der fangedes i Vestgrønland, blev lavet af H.J. Rink tilbage i 1850-erne. Han mente at den årlige fangst i Vest Grønland nok var i omegnen af 1.000/år, måske lidt mere, men næppe i nærheden af 2.000 (Rink 1877). En bæredygtig fangst af sæler er sjældent meget mere end 10%/år. Så for at have en årrække med en fangst omkring 1.000, må der dengang have været omkring 10.000 spættede sæler i Vestgrønland.

De første officielle statistikker hvor fangsten af spættet sæl registreres, startede i 1939 i Nordvestgrønland og i 1945 i Sydvestgrønland (Anon. 1939-87). Disse statistikker viser at den samlede fangst af spættet sæl omkring 1950-erne, var faldet til ca. 200, eller en femtedel af fangsten på Rinks tid. Fangsten fortsatte med at falde, særligt i området fra Paamiut til Sisimiut, hvor fangsten gennemsnitligt var 180/år i 1950-erne, 94/år i 1960-erne og til 33/år i 1970-erne.

I 1980'erne begyndte disse statistikker at blive dårlige, og man stoppede helt med at samle data omkring 1984. Nye statistikker (dem som indsamles i dag via Piniarneq), startede i september 1992, men det har vist sig at indeholde fejl (nogle er f.eks. kommet til at skrive i de forkerte kolonner - eks. har noteret ringsæl under spættet sæl). Sådanne fejl er der for alle arter, men fejlene betyder ikke så meget for eksempelvis ringsæl-statistikken, da der fanges mange tusinde af dem, men for spættede sæler bliver fangsten meget misvisende, selv med få fejl-rapporteringer. Derfor har man ikke pålidelige statistikker på spættet sæl fra 1980'erne frem til 2010, da de spættede sæler blev fredede. Interviews med fangere som var aktive i 1980-90'erne indikere dog at de spættede sæler blev meget få, og at bifangst i stenbider garn fik en betydning i takt med at dette fiskeri intensiveredes.

Flere yngle- og fælde-områder er blevet forladt igennem de sidste årtier, og de spættede sæler har været tæt på udryddelse i Vestgrønland. Sandsynligvis er der ikke meget mere end 1-200 spættede sæler tilbage i Vestgrønland, hvoraf hovedparten lever omkring Majorariaq ved Sioraq (Frederikshåb Isblink), samt i det sydligste Grønland (yngle og fælde-område øst for bygden Aappilaatoq, hvorfra sælerne både fouragerer på vest og østkysten.

Figur 1. Rapporteret fangst af spættet sæl i området mellem Paamiut og Sisimiut.

Karakteristika ved spættet sæl kolonier i Grønland:

Yngle-områder: I nogle bestande samles hunnerne og føder samlet inden for et lille område, som ikke er større end at en mor med unge, også kan se andre mødre med unger. Dette gjaldt f.eks. i de indre dele af Søndrestrømfjord (tæt på lufthavnen), hvor der tidligere kunne ses store grupper af mødre med unger (Vibe 1990) (de sidste år er der kun set et enkelt mor-unge par derinde).

Der er også bestande hvor der typisk er 1-2 km imellem hvert mor-unge par (men iblandt kan der også være grupper med 2-3 mødre med deres unger). Sådan er det ved Kap Farvel, hvor yngleområdet breder sig over et areal på ca. 15 x 45 km. I denne bestand viser sporinger at der ud over lokale sæler, også er nogle som fælder ved Kap Farvel og lever det meste af året der,

men når fødselstidspunktet nærmer sig, så svømmer ca. 250 km op af østkysten (til Puisortoq) for at føde, og der er også nogle hanner som svømmer derop (Rosing-Asvid 2020). Dette yngleområde ved Puisortoq er ikke beskrevet, men sporingerne af to gravide hunner viser, at de fødte deroppe, men med en afstand til hinanden på ca. 5 km. Storisen gør det som regel svært eller umuligt at færdes i området med båd i juni måned.

Fødselstidspunktet: Fødslerne i en bestand vil typisk foregå inden for en uge eller to, i tidsrummet ultimo maj og primo juli. Tidspunktet kan godt ændre sig for den enkelte bestand, med helt op til en måned, når man ser over en længere årrække. Ungen dier i ca. 3 uger, og moren vil i reglen have forladt sin unge inden fælde-perioden starter.

Fælde-områder: I de fleste bestande mødes hovedparten af sælerne i fældeperioden i et lille område (typisk 1-2 Km²), hvor de ligger på land, ofte meget tæt på hinanden. De skal nu gro nye hår, og der skal derfor en stærk blodtilførsel ud til hårrødderne, og det skal foregå på land, for ikke at miste for meget energi i det kolde vand. Satellitsporing af sælerne ved Kap Farvel viser at det gennemsnitligt var ca. 60% af sælerne som i fældeperioden fra medio-August til primo september er på land fra ca. kl. 11-17, resten af dagen er det gennemsnitligt mindre. Regn, blæst og kulde gør også at der er færre på land, mens sol og varme får flere på land. Derfor kan man på en varm dag i denne periode tælle hovedparten af sælerne i fælde-området. I andre lande (eks. Norge og Island) bruger man tællinger af sæler i fælde-området, til monitorering af bestandene.

Ved en tælling i fælde-området ved Kap Farvel tilbage i 2009 og 2010 (da der stadigvæk var jagt på unger), var de fældende voksne sæler af begge køn i fælde-området (Qeqertat – en lille øgruppe). Da der blev talt på fælde-feltet igen i 2019 (efter 9 år fredning) var alle de voksne sæler som kunne kønsbestemmes i fælde-området hanner, og der blev fundet mødre med unger som stadigvæk var sammen i yngle-området sidst i august. Så der kan være afvigelser i adfærden i nogle områder, som man skal undersøge og tage højde for ved sådanne tællinger.

Bestands afgrænsninger: Sporingstudier af spættede sæler viser, at de typisk er meget lokale. Ved Kap Farvel bruger de fleste sæler hovedparten af deres tid inden for 20 km af deres fælde-område, men enkelte tager på længere udflugter, dog ikke mere end 250 km fra deres kerneområde. Tidligere var der et netværk af bestande med hvert deres yngleområde og fældeområde. Der har været små og store bestande og sandsynligvis har der været udveksling imellem nabo-bestande. En interviews-undersøgelse (interviews af fangere) foretaget af H.C. Petersen i begyndelsen af 1990'erne, viste at mange yngle-/fælde-områder var blevet forladt, og i årene efter hans studie, især 1990-2010 (før de blev fredede), blev yderligere en række pladser forladt (Rosing-Asvid 2020).

De steder vi kender i øjeblikket med tilbagevendende spættede sæler er:

- a.) **Kangerlussuaq:** I 1960-erne blev der set op til 5-600 spættet sæl på sandbankerne neden for landingsbanen (Teilmann and Dietz 1993). Fra 2019-2023 blev der så vidt vi ved ikke set mere end to voksne og en nyfødt unge hvert af årene.
- b.) **Majorariaq:** (den nordvestlige del af Sioraq (Frederikshåb Isblink). Dette sted blev ikke nævnt ved tidligere interviews (Petersen 1993 og GTO 1976).

Sandsynligvis blev det først et yngle/og fælde-område engang i 00-erne.

Den 19. juni 2013: Sås 2 enlige voksne samt 3 par (mor med unge).

Den 12. juni 2014: Sås 2 voksne og 2 juvenile (1-2-årige enlige), samt 4 mødre med nyfødte unger.

Den 23. juni 2020: Lokale fangere fra Qeqertarsuatsiaat blev hyret til at checke Majorariaq, og tælle hvad de så. De talte et sted imellem 17-19 voksne spættede sæler.

De så ikke mødre med unger. Det havde været meget kraftigt regn i en periode før deres tælling, og det kan have været årsagen til, at der ikke blev set mødre med unger. Fangerne mente selv at de manglende mor-unger par evt. kunne opholde sig i områder som var blevet tilgængelige for sælerne pga. regnen, men hvor man ikke kunne sejle.

Den 31. august 2023 blev der igen foretaget en tælling i Majorariaq af lokale fangere, denne gang i fældeperioden. Sælerne var samlet det samme sted hvor hunner med unger også opholder sig i juni. Tolv sæler var på land kl. 14, og ca. lige så mange blev observeret i vandet.

- c.) **Qeqertat:** (lidt nordøst for Kap Farvel). Højeste antal set der under feltarbejde i slutningen af fældeperioden i 2009 og 2010 var 32. I alt 42 spættede sæler blev set d. 21. august 2019. Dette er dog et minimum estimat, som potentielt kan være en del større, da det viser sig at mange mødre med unger ikke opholdt sig ved fælde-lokaliteten (Qeqertat) i 2019. De var stadigvæk i yngle-områderne sammen med deres unge. Hertil kommer at det gennemsnitligt kun er ca. 60%, som er på land samtidigt i fældeperioden.
- d.) **Ud over disse kendte aktive lokaliteter**, så kommer der løbende observationer, som indikerer at der er små grupper af spættede sæler, som med tiden kan danne nye bestande (opretter faste yngle- og fælde steder). Det kan også tænkes at der er små yngle-/fædelokaliteter, som vi ikke kender i øjeblikket.

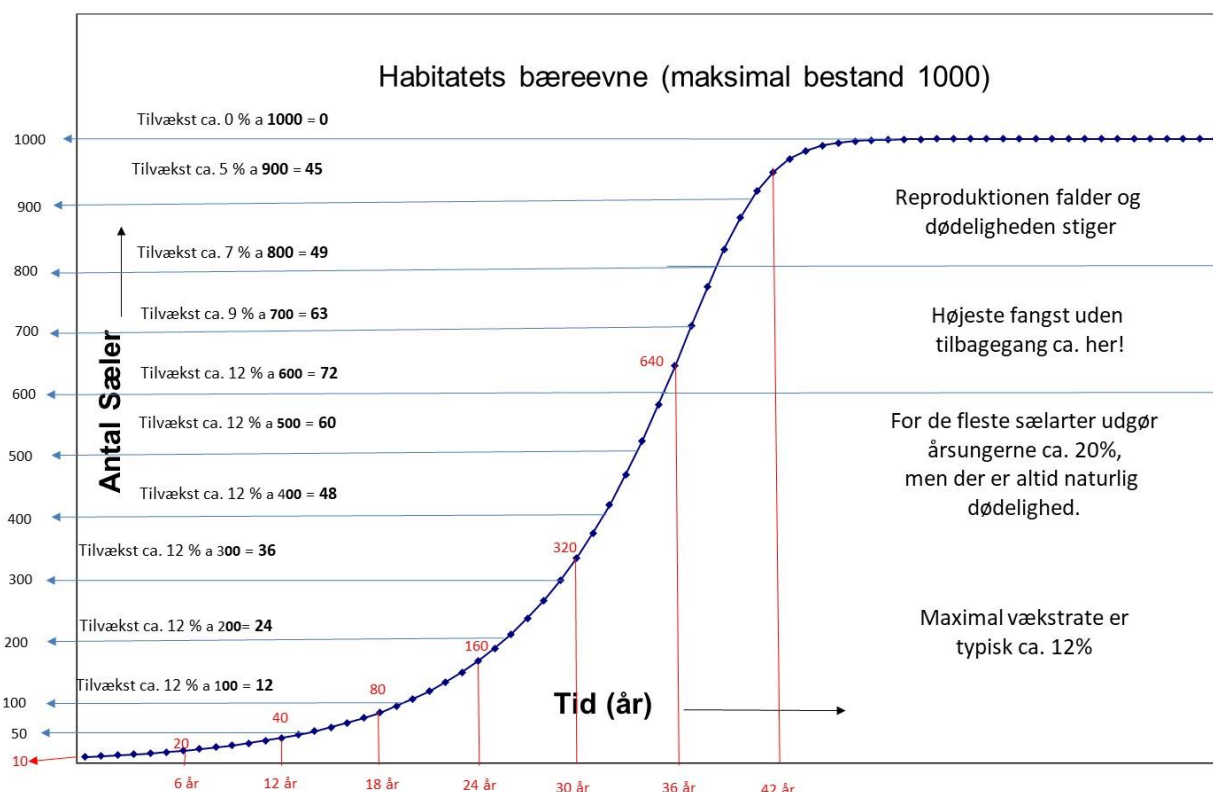
Forsigtigheds principper og en typisk vækstkurve:

Antallet af spættede sæler er stadigvæk meget lille i Vestgrønland, sandsynligvis i størrelsesordenen 1-3 % af deres antal, da H.J. Rink opgjorde fangsten i 1850-erne. De fangere der bor tættest på Majorariaq og Qeqertat (fangere fra Qeqertarsuatsiaat og Aappilattoq), vil dog, oftere og oftere se spættede sæler, i takt med at bestandene vokser.

Der findes ikke nogen drejebog for hvordan og hvornår en fangst af spættet sæl kan genoptages, men Grønland har i NAMMCO skrevet under på en deklaration omkring forsigtigheds principper, og den kan bruges som guideline. Deklarationen nævner 8 principper som bør opfyldes for alle bestande af havpattedyr, så de forbliver sunde og levedygtige (Bilag 1). Ifølge deklarationen er en bestand af havpattedyr lille, hvis den er mindre end 1000 dyr (princip nr. 4 se Bilag 1). Man kan dog godt jage på en lille bestand, hvis man kan lave et assessment, der kan anbefale en bæredygtig fangst. Dvs. hvis man med stor sikkerhed ved nogenlunde hvor mange der er, og hvis man kan beregne hvad fangsten betyder for bestanden. Der er dog også det princip, at en lille bestand med fangst skal vokse mod 60% af ligevægtsbestanden – dvs. 60% af den bestandsstørrelse en bestand vil stabilisere sig på, hvis der var en lang årrække uden fangst (princip nr. 3 se Bilag 1). Det betyder ikke at man først kan begynde en fangst, når man er over 60% af ligevægtsbestanden, men hvis bestanden er under 60% af ligevægtsbestanden, så må fangsten ikke være større end at den tillader at bestanden vokser sikkert imod de 60%.

Studier har vist at sælbestande der er væsentligt mindre end de kunne være, som regel har en høj vækstrate. Den vil typisk være i omegnen af 12%, hvilket giver en fordobling af bestanden på ca. 6 år. Antallet af sæler stiger dog langsomt til at starte med, fordi det tager lige så lang tid at fordoble sig fra 50 til 100 (50 flere på 6 år), som det tager fra 500 til 1000 (500 flere på 6 år) (se fig.2). Den høje vækstrate vil typisk fastholdes indtil bestanden er ca. 60-70% af den maksimale bestandsstørrelse. Herefter vil sælerne ofte begynde at konkurrere om føden og vækstraten vil derfor hurtigt falde så den er omkring 0% når bestanden er 100% (ligevægtsbestands størrelsen) (Se figur 2).

F.eks., udløste de øgede tætheder af grønlandssæler ved Newfoundland en meget høj abortrate, og det fik tilvæksten til at bremse kraftigt op. Øget tæthed kan også betyde at sælerne oftere smitter hinanden med sygdomme, parasitter ol., så dødeligheden / og svækkelse øges i reglen også, ved høje tætheder.

Figur 2. Viser hvordan vækstrater typisk vil forandre sig når en sælbestand går fra at være meget lille (10 stk.) til at blive så stor som den kan være (i dette tilfælde er 1000 maksimum). Vækstraten vil typisk være relativ høj så længe at bestandsstørrelsen er under 60 % af habitatets bæreevne (her bruger vi 12 %, men dette kan være lidt højere eller lavere afhængigt af hvilken form for naturlig dødelighed der forekommer). Bestanden vokser langsomt når den er lille fordi væksten er en kombination af antal og vækstrate. Væksten (i antal) vil i reglen stige år for år indtil bestanden er omkring 60-70% af maksimum. Herefter sker der i reglen et hurtigt fald i stigningstakten, indtil bestanden stabiliserer sig omkring en ligevægt.

Majorariaq og forladte nabohabitater:

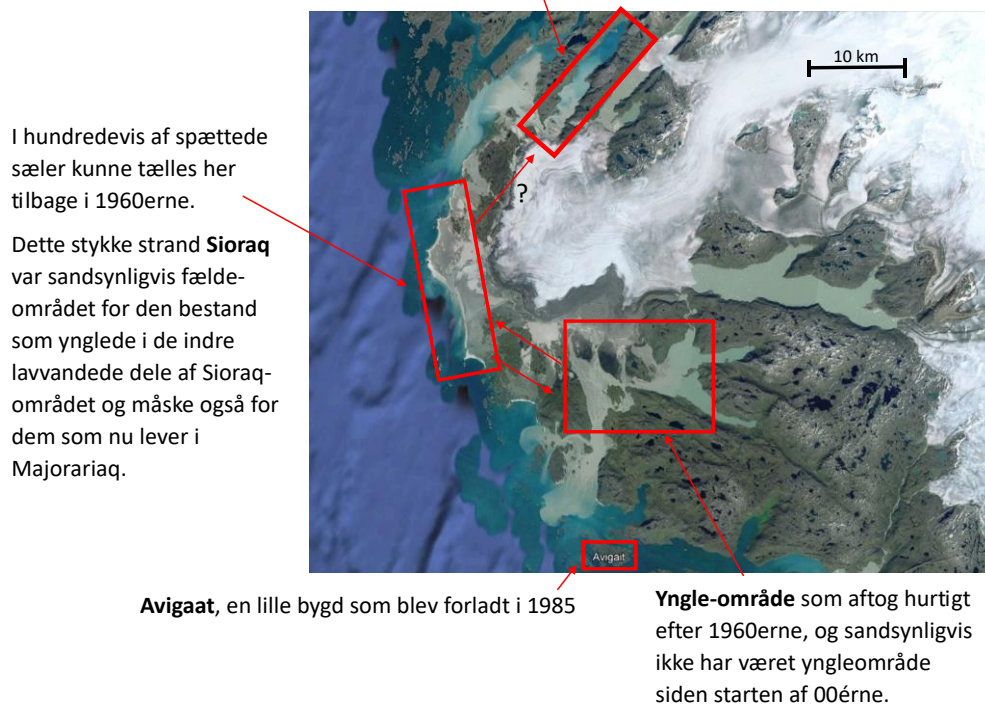
I Grønland er der adskillige yngle- og fældelokaliteter for spættede sæler, som er blevet forladt, sandsynligvis fordi sælerne er blevet udryddet. Hvis man gerne vil have genbesat disse gode habitater for spættet sæl, så skal man ikke holde de få tilbageværende bestande på et niveau med lille konkurrence (under 60-70%). De skal have lov til at nærme sig maksimum, så der bliver øget konkurrence om føden, som giver incitament for at opsøge andre områder.

Majorariaq er ikke et område, hvor der er tidligere, har været store fangster af spættet sæl. Området er ikke nævnt i litteraturen, og det syntes at være blevet til et yngle/fælde område omkring den tid (begyndelsen af 00-erne) hvor de spættede sæler ophørte med at bruge det traditionelle yngle-område som ligger lidt sydligere (se fig.3). Området er domineret af en stor "elefantfods" gletsjer som skaber smeltevandseleve, søer og mudrede områder om sommeren. Nogle af disse områder er svært tilgængelige med båd, og dele af området syd for gletsjeren har tidligere været yngleområde for en stor bestand af spættede sæler. Ifølge Petersen (1993) forlod de området i 1950erne, men det er ikke rigtigt siger både en ældre fanger, som har boet i Avigaat samt en fra Qeqertarsuaat. De fortalte, at der stadigvæk var mange spættede sæler frem til 1960erne, og GTO (1976) listede området som et aktivt yngle-område. Den ene af de

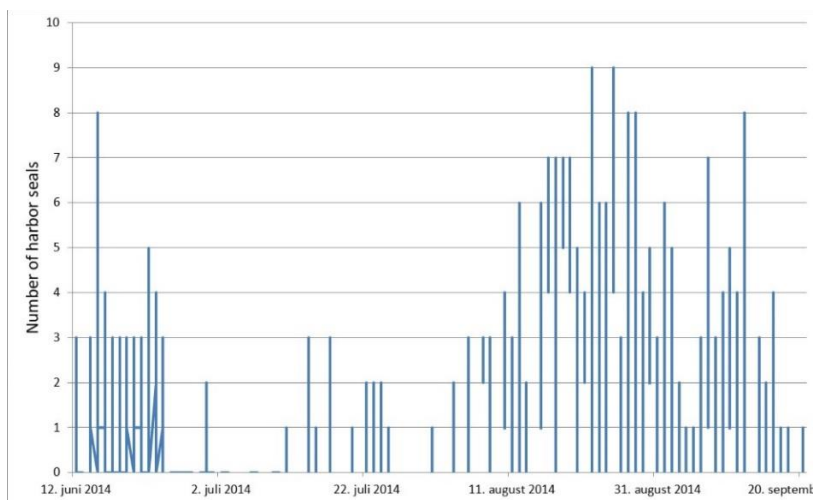
ældre fangere fortalte at han i 1960erne flere gange havde set i hundredevis af spættede sæler ved Sioraq (se figur 3). Så høj en tæthed indikerer at det var her, at sælerne dengang samledes i fældeperioden. Han sagde også at han havde set både kommende fra Nuuk, som havde sat garn langs Sioraqs kyst, og havde fået meget store fangster. Sælerne forsvandt nu fra kysten og trak ind i området bag Sioraq, særligt til området imellem Tininnertooq og Niaqornarsuaq, og senere blev de opdaget i Majorariaq. I disse områder yder naturforholdene nogen beskyttelse, da de er svært tilgængelige, og kræver at man passerer lange strækninger over meget lavt vand. Dette kan normalt kun gøres med joller ved højeste vand. Klarer man dette, kan man kun opholde sig der i få timer ellers skal man vente til næste højvande (11-12 timer) for at komme ud igen.

I juni 2014 blev der sat et lille time-lapse kamera op i Majorariaq, der hvor de ynglende spættede sæler var. Det kunne kun dække et lille udsnit af det område som sælerne brugte, men det viste at sælerne i det observerede område var væk fra de fleste dage i juli, men at de kom tilbage i sidste halvdel af august (fælde-perioden) (fig. 4). Sælerne vil altså kunne tælles inde i Majorariaq i juni (antallet af unger x 5 = ca. bestand) og i august hvor der tilsyneladende også er sæler samlet der.

Majorariaq bestanden er kendt med sikkerhed siden 2003, måske også tidligere, men er ikke nævnt i litteraturen.

Figur 3. Viser Majorariaq samt de områder der tidligere var hhv. yngle- og fælde område for et stort antal spættede sæler.

Figur 4. Antallet af sæler i et udsnit af yngle-området (Majorariaq). Kameraet tog et billede pr. time i perioden 12 Juni–20 September 2014.

Hvis linjen er brudt, f.eks. hvis linjen kun går fra 4 til 7, betyder det, at der ikke var billeder med mindre en 4 eller mere end 7 sæler.

Forslag som vil beskytte de spættede sæler Majorariaq, samt øge vores viden, så vi bedre kan forvalte dem.

- 1.) Lav Forbud imod brug af garn og imod sælfangst langs hele kysten fra og med Majorariaq til et stykke syd for Sioraq (også i området bag Sioraq).
- 2.) Lav en interviews-undersøgelse blandt fangerne i Qeqertarsuatsiaat, og få kortlagt så mange fangster/bifangster af spættede sæler siden fredningen i 2010 som muligt. Det vil kræve at der bliver givet amnesti /garanti for at alle kan fortælle om fangster/bifangst uden at det vil medføre anmeldelse af ulovlig fangst. Hvis der er områder (uden for Sioraq og Majorariaq) med gentagne fangster/bifangster, så bør man overveje midlertidigt fredning af disse områder for garnfangst/jagt, indtil bestanden af spættet sæl har nået den ønskelige størrelse.
- 3.) Alle fangster/bifangster skal for fremtiden registreres (der skal laves en ordning for hvad der skal ske med kød og skind).
- 4.) Foretag tællinger (til at starte med evt. hvert år), skiftevis antal mødre med unger og antal fældende sæler. Antallet af nyfødte unger vil typisk være omkring 20 % af bestanden, og antallet af sæler som ligger på land i fældeperioden, er typisk i nærheden af 60% af bestanden. Så fælde-tællingerne skal helst være ca. 3 gange så høj som ungetællingerne. Hvis der er en stor afvigelse fra dette forhold, flere år i træk, så er det tegn på at der er nogle sæler, som vi ikke tæller med (enten nyfødte unger eller fældende sæler). Tællingerne bør også inkludere en monitoring af yngle-området bag Sioraq, samt fældeområdet på Sioraq. Disse områder vil sandsynligvis blive taget i brug igen og bør sammenlægges med sælerne fra Majorariaq.
- 5.) Tællinger og rekognoscering kan evt. udføres af lokale fangere fra Qeqertarsuatsiaat (i dialog med og betalt af Grønlands Naturinstitut).

Måletsætninger:

- a.) At bestanden ved Majorariaq / Sioraq skal vokse og genetablerer yngle-området bag Sioraq. Dette vil sandsynligvis også betyde at fælde-området på Sioraq genetableres.

- b.) At tilvækstraten i Majorariaq og de ydre og indre dele af Sioraq skal følges, og at bestanden skal have lov til at vokse, indtil man ser et fald i tilvæksten, som indikerer at bestanden har passeret 60-70 % af den maksimale bestand (se figur 2).
- c.) Når bestanden er vokset til flere hundrede sæler (som vi ved der har været tidligere), og når produktionen indikerer at bestanden er passeret 60-70 % af den maksimale bestand, så kan man tilrettelægge en fangst der vil fastholde bestanden på en høj vækstrate, som kan konverteres til en kvote.

Hvad er tidshorisonten?

En 12% vækstrate er meget normalt, når en sælbestand vokser fra et lavt niveau, f.eks. efter mange år med for høj fangst, eller efter stor dødelighed pga. sygdom, som det er set i Danmark. Med 12% vil bestanden fordobles ca. hvert 6. år (se fig.2). Hvis vi antager at bestanden er på ca. 50 sæler nu, så vil den om 6 år være 100, om 12 år 200 og om 18 år være 400. Væksten accelererer, men pludseligt bremser væksten op (når vi passerer 60-70 % af maksimum. Hvis vi antager at maksimumbestanden er 1000, så vil 60% = 600 kunne opnås om lidt over 20 år. Hvis ligevægtsbestanden kun er 500 sæler, så vil 60% = 300 kunne nås om ca. 15 år. En 12% vækstrate vil dog kræve at fangsten/bifangsten er lav, men i takt med at bestanden øges, så øges antallet af interaktioner mellem mennesker og spættede sæler sikkert også. Derfor er det vigtigt at man løbende følger med i hvilke former for unaturlig dødelighed (fangst og bifangst) som forekommer, og hvor de forekommer, samt handler med tiltag, hvis det bliver nødvendigt for at sikre vækst i bestanden.

Bilag 1.

SC 29 principles for integrating a precautionary approach in NAMMCO's management of cetaceans and pinniped stocks:

- 1) Anthropogenic removals of marine mammals should be assessed for sustainability.
- 2) Sustainable management actions should be to maintain or restore stocks at levels ideally above 60% of their equilibrium in the absence of anthropogenic removals, disturbance and resource competition.
- 3) Stocks that are depleted below 60% should be managed to increase so that they can recover to the 60% level in a reasonable time period. For example, by having total removals that ensure at least a 70% probability of increase.
- 4) Stocks that are small (<1000 individuals, unless there are more than 400 reproductive age females in the population) should be fully protected from exploitation unless a data-based assessment is able to recommend a sustainable hunt.
- 5) Management decisions should be based on the best available science, which may include hunter and user data and observations.
- 6) Where the best available science is insufficient the precautionary approach shall be widely applied, particularly for small stocks. With greater uncertainty more caution is required.
- 7) Acknowledging that halting all hunting of a stock may not be sufficient to promote recovery of a depleted or small stock, additional management actions should be considered.
- 8) All species assessments should include data requirements for future assessments.